

En temperaturmåling på arbejdsmarkedet i Aabenraa Kommune

Virksomheds- barometer

for perioden
1. juli - 31. december 2014

jobcenter
Aabenraa

Indledning

Jobcentret gennemfører løbende spørgeskemaundersøgelser blandt kommunens virksomheder, for at tage temperaturen på arbejdsmarkedet og for at være så godt forberedt på fremtiden som muligt. Gennem undersøgelsen kortlægges virksomhedernes behov og de lediges ønsker, således at jobcentret har bedre forudsætninger

for at kunne matche virksomheder og ledige.

Virksomhedsbarometeret¹ udarbejdes én gang halvårligt med henblik på orientering af Arbejdsmarkedsudvalget. Samtidig offentliggøres barometeret på jobcentrets hjemmeside www.jobcenteraabenraa.dk

Sammenfatning af resultater

Andelen af virksomheder, der forventer at ansætte nye medarbejdere er fortsat betydelig større end virksomheder, der forventer at afskedige medarbejdere. Andelen, der forventer at ansætte nye medarbejdere ligger på 20%, hvilket er et lille fald i forhold til undersøgelsen fra den første del af året.

- Andelen af ledige, der søger faglært arbejde er stigende med 5%-point til 35%.
- Andelen af virksomheder, der forventer øget omsætning ligger på 43% og er således over tre gange højere end andelen af virksomheder der forventer lavere omsætning. Gruppen der forventer lavere omsætning ligger på 12%.
- Andelen af virksomheder, der ønsker at hjælpe udsatte ledige er steget betragteligt fra 48% til 61%, eller en stigning på 13%-point.
- Lidt over hver femte virksomhed (23%) har oplevet udfordringer med at rekruttere arbejdskraft.
- Lidt over 10% af virksomhederne har ansat udenlandsk arbejdskraft inden for de sidste seks måneder.
- 6%-point færre virksomheder forventer at ansætte elever de kommende seks måneder. Dermed forventer 19% af virksomhederne at ansætte elever de kommende seks måneder.

Virksomhedernes tro på større omsætning har igennem det sidst halvandet år ligget højt, men har i andet halvår taget et lille dyk i forhold til første halvdel af 2014. Tendensen på det lokale arbejdsmarked svarer dermed til tendenserne på regionalt og nationalt niveau.

Forventninger til ansættelse af nye medarbejdere har ligeledes taget et lille dyk, men der er fortsat en overvægt af virksomheder, som forventer at ansætte i forhold til andelen af virksomheder, som forventer at skulle ud og afskedige medarbejdere.

I lighed med de tidligere virksomhedsbarometre, så efterspørger virksomhederne hovedsageligt faglært arbejdskraft. Samtidig oplever virksomhederne, at der er udfordringer med at rekruttere faglærte. Dog viser undersøgelsen også, at virksomhederne har haft udfordringer med at besætte stillinger inden for områder, hvor Jobcentret har forholdsvis mange ledige, og der eksisterer således et paradoksproblem. Paradoksproblemet er ikke nyt, i det der er tale om fagområder, hvor arbejdsgiver og arbejdstager traditionelt har svært ved at finde hinanden, som eksempelvis inden for rengøringsområdet.

Langt størstedelen af virksomhederne tilkendegiver, at de gerne vil gøre en ekstra indsats for at hjælpe ledige borgere, og borgere der har brug for skånehensyn, tilbage til arbejdsmarkedet. Det er således positivt, at virksomhederne ønsker at være med til at skabe et rummeligt arbejdsmarked i kommunen.

¹⁾ Som et supplement til virksomhedsbarometeret, kan der henvises til Region Syddanmarks vækst barometer og til Beskæftigelsesministeriets ugebrev "arbejdsmarked og konjunktur". De to nævnte publikationer beskæftiger sig med tendenser på hhv. regionalt og nationalt niveau, og de kan være med til at give et større overblik og hjælpe med vurdere resultaterne i Jobcentrets virksomhedsbarometer.

Ca. hver femte virksomhed forventer at ansætte elever de kommende seks måneder. Dette er et lille fald i forhold til undersøgelsen fra første halvår. Det kan vise sig at blive en udfordring for virksomhederne fremadrettet, i det undersøgelsen viser, at virksomhederne ønsker uddannet arbejdskraft. En forudsætning herfor, er derfor også at der oprettes tilstrækkelige praktikpladser, således at de unge har mulighed for at gennemføre en uddannelse.

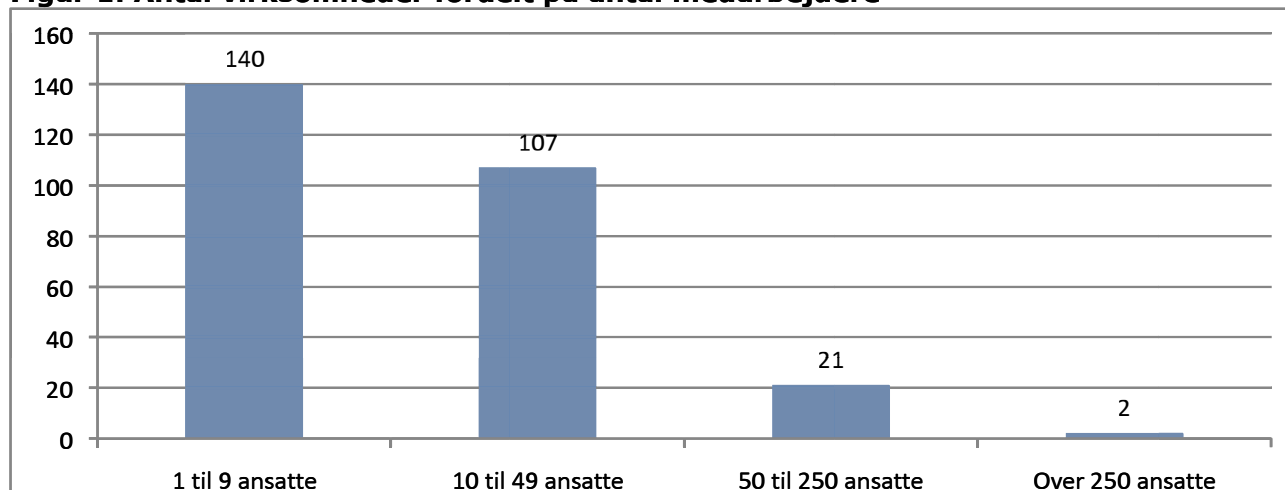
Endelig viser undersøgelsen, at en ud af ti virksomheder inden for de sidste seks måneder har ansat medarbejdere, som ved ansættelsestidspunktet ikke var bosiddende i Danmark. Samtidig er virksomhederne glade for den udenlandske arbejdskraft, og næsten ni ud af ti af virksomhederne, der har ansat udenlandske medarbejdere, også i fremtiden vil kigge mod udlandet, når de skal have besat nye stillinger.

Metode

Datagrundlaget for den aktuelle rapport omfatter 271 virksomheder (i første halvår 2014 deltog 258 virksomheder). Virksomhederne er inddelt efter EU kommissionens SMV definition (kategorien med 250 ansatte er Jobcentrets egen tilføjelse).² Da den danske erhvervsstruktur er kende-

tegnet ved hovedsageligt at bestå af små og mellemstore virksomheder, vurderes fordelingen af de deltagende virksomheder efter størrelse, at afspejle den danske erhvervsstruktur. Virksomhederne, i barometeret, har tilsammen 5250 medarbejdere.

Figur 1: Antal virksomheder fordelt på antal medarbejdere

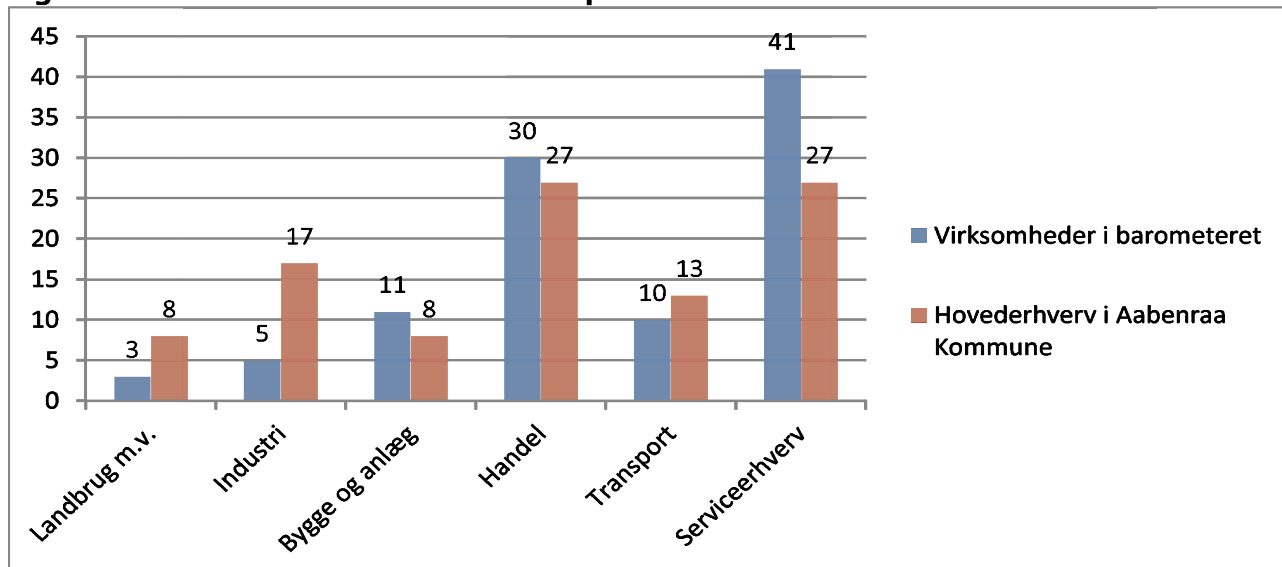

Endvidere svarer fordelingen af virksomheder på brancher forholdsvis tæt til fordelingen af samtlige virksomheder i kommunen fordelt på brancher jf. figur 2. Forskellene be-

tyder dog, at barometerets resultater skal tolkes med var-somhed.

² At antallet i figur 1 ikke summerer til 271 virksomheder skyldes, at en enkelt virksomhed ikke har oplyst hvor mange medarbejdere de har ansat. Kilde til definition: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/sme_definition/sme_user_guide_da.pdf

Figur 2: Andel af virksomheder fordelt på hovederhverv

Figur 2: Undersøgelse blandt 271 virksomheder i Aabenraa Kommune i andet halvår 2014. Hovederhverv i Aabenraa Kommune er baseret på udtræk fra Danmarks Statistik for 2013.

Data er indsamlet ved, at kommunes interne telefoner har ringet ud til en række virksomheder i kommunen. Data er indsamlet løbende i perioden 1. juli 2014 til 31. december 2014. Rapporten præsenterer en samlet opgørelse for perioden og hvor det er muligt præsenteres tallene for første halvår ligeledes, så det er muligt at vurdere udviklingen.

I forbindelse med indsamlingen af data kan der ske fejltastninger, og i nogle tilfælde har den medvirkende virksomhed ikke ønsket at besvare alle spørgsmålene. Resultaterne i graferne er baseret på de virksomheder, der har besvaret spørgsmål. Det skal nævnes, at virksomheder der har svaret "ved ikke" eller ikke ønsket at besvare spørgsmålet, er sorteret fra. Generelt er der tale om, at

3-5% af besvarelsenerne på denne måde er sorteret fra.

Enkelte steder summerer resultatet ikke til 100, hvilket skyldes afrundinger.

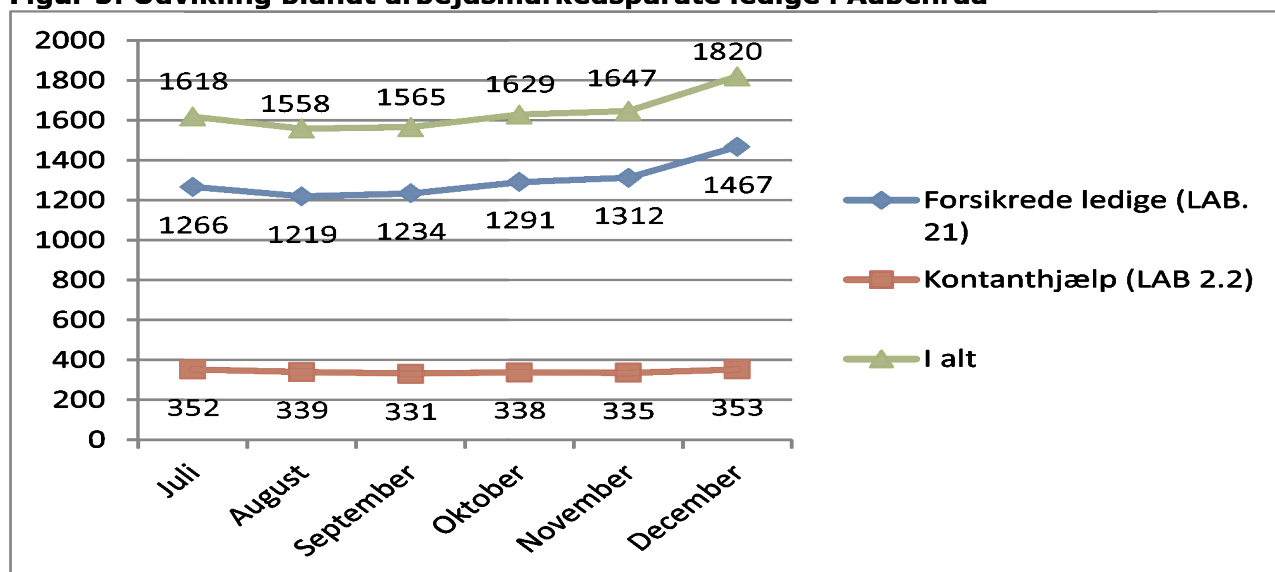
Figur seks skal læses med stor varsomhed. Det skyldes, at spørgsmålet om, hvorvidt virksomhederne havde oplevet udfordringer med rekruttering af medarbejdere inden for de sidste måneder, blev stillet til alle virksomheder i undersøgelsen og ikke kun virksomheder som reelt også havde eller havde forsøgt at ansætte nye medarbejdere i perioden. Denne designfejl i spørgeskemaet kan således ikke udelukkes at have påvirket resultatet.

Temperaturen på arbejdsmarkedet i kommunen

I virksomhedsbarometret for første halvår var det forventningen, at ledigheden sæsonbetinget ville stige i andet halvår 2014. Forventningen var baseret på, at ledigheden

historisk set stiger i slutningen af året. Stigningen blev lidt kraftigere end forudset, idet ledigheden særligt i de tre sidste måneder af året er steget.

Figur 3: Udvikling blandt arbejdsmarkedssparate ledige i Aabenraa

Figur. 3 – Baseret på udtræk fra KMD Opus-LIS den 6. januar 2015 og viser antallet af personer med et aktivt kontaktforsøg ultimo måneden.

En del af forklaringen på udviklingen i ledigheden kan læses i den efterfølgende analyse, men barometeret kan ikke alene forklare denne udvikling. En række andre faktorer som kan have betydning, er, at væksten i samfundet

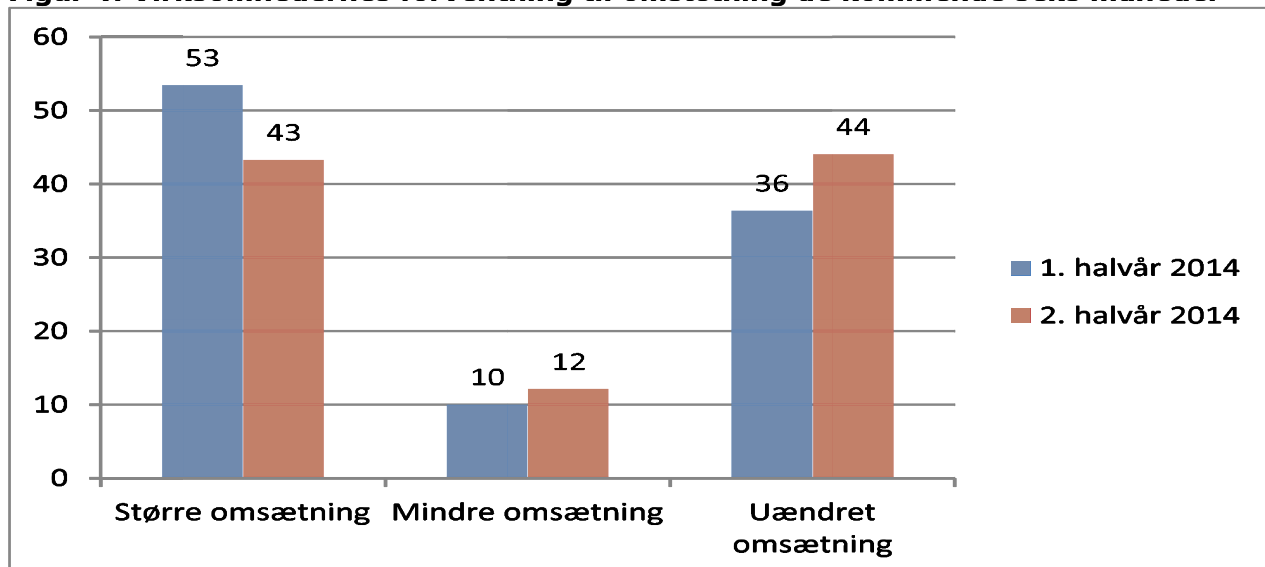
har været mindre end antaget i regeringens økonomiske prognoser, flere hjemsendelser inden for byggefagene m.v. Det er forventningen, at ledigheden generelt vil falde i 2015.

Virksomhedernes forventninger

Næsten ni ud af ti virksomheder forventer fortsat større eller uændret omsætning i andet halvår 2014. Andelen af virksomheder, der forventer mindre omsætning er steget en smule (2%-point). Det betyder, at de største ændringer i besvarelsene i forhold til sidste undersøgelse er sket mellem de virksomheder, der forventer større omsætning

og de virksomheder, der forventer uændret omsætning. Denne bevægelse kan til dels forklares ved tidspunktet for undersøgelsens gennemførelse, for jo længere henne på året virksomhederne er, jo bedre overblik har de over hvorledes årets resultat vil blive, og dette kan påvirke forventningerne.

Figur 4: Virksomhedernes forventning til omsætning de kommende seks måneder

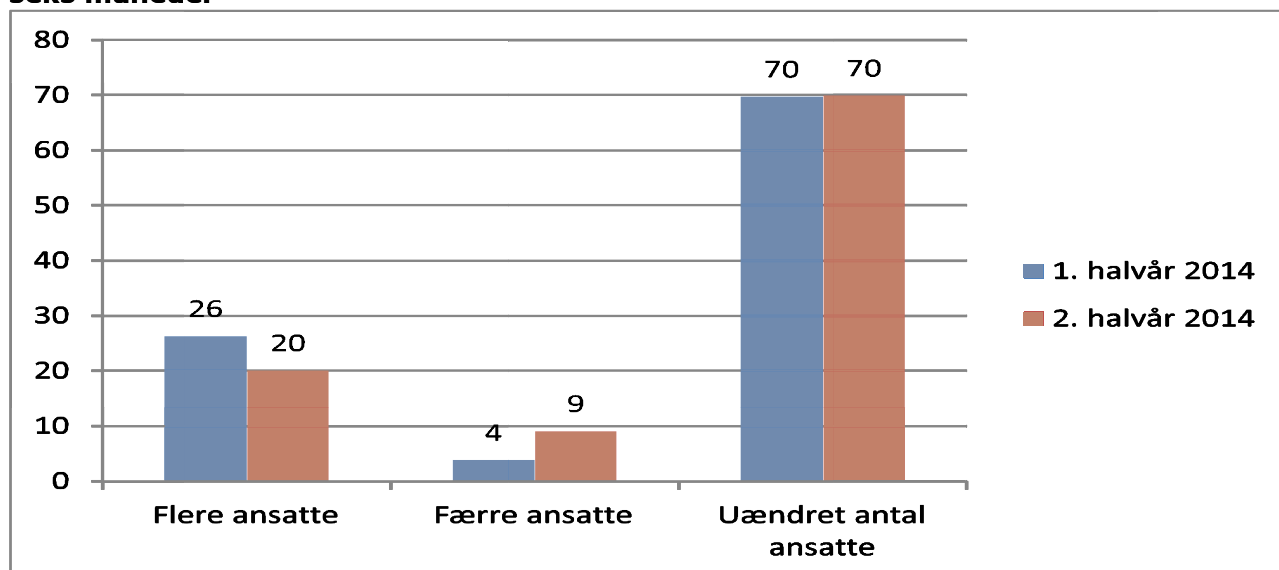

Figur 4³: Undersøgelse blandt 271 virksomheder i Aabenraa Kommune.

Overvægten af virksomheder som forventer større eller uændret omsætning er fortsat høj, men har i andet halvår taget et lille dyk. Samme tendens ses også i Beskæftigelsesministeriets ugebrev "arbejdsmarked og konjunktur"

fra uge 49⁴ og i Region Syddanmarks vækst barometer.⁵ Om det lille fald, i de ellers positive forventninger, også afspejler sig i forventningerne til beskæftigelsen, ses der på i næste figur.

Figur 5: Virksomhedernes forventninger til antallet af medarbejdere de kommende seks måneder

Figur 5: Undersøgelse blandt 271 virksomheder i Aabenraa Kommune.

³) Tallet for 2. halvår 2014 summerer ikke til 100, da ikke alle virksomheder har ønsket at besvare spørgsmålet.

⁴) <http://bm.dk/da/Tal%20og%20tendenser/Konjunktur%20og%20arbejdsmarked/Arkiv/2014/12/Konjunktur%20og%20arbejdsmarked%20uge%2049.aspx>

⁵) <http://detgodeliv.regionsyddanmark.dk/publikationer/vaekstbarometer.html> | <http://detgodeliv.regionsyddanmark.dk/publikationer/vaekstbarometer.html>

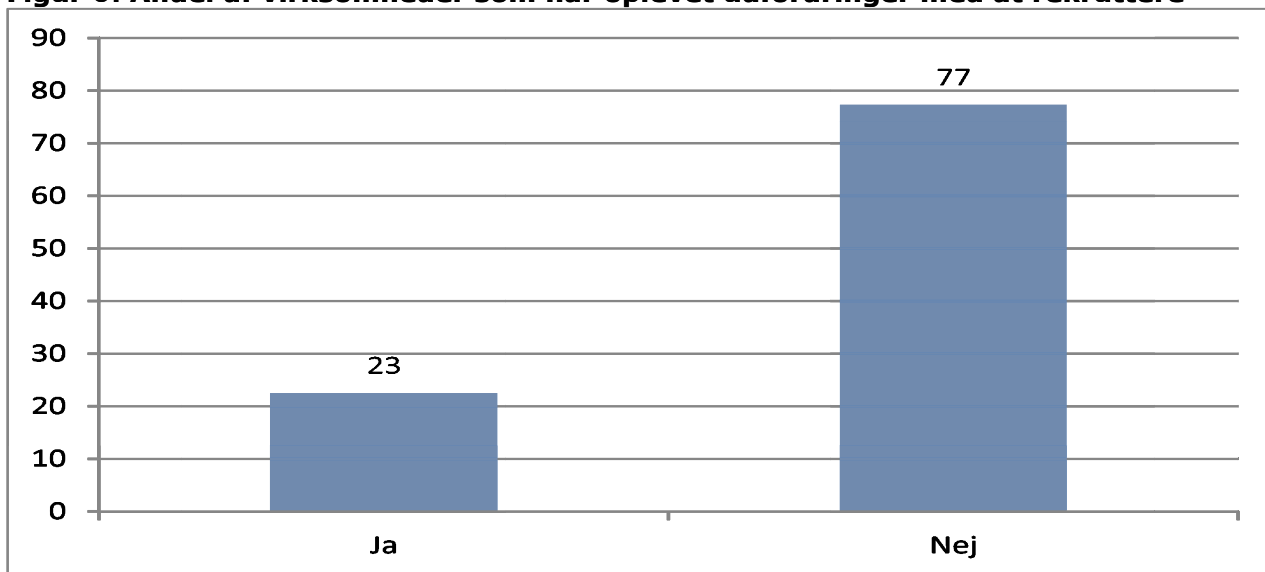
Der er fortsat en overvægt af virksomheder, som forventer at ansætte nye medarbejdere i forhold til virksomheder, der forventer af afskedige medarbejdere de kommende seks måneder. De positive takter fra første halvår af 2014 har, i lighed med forventningerne til omsætningen, taget et lille dyk. Således forventer en ud af fem virksomheder at ansætte nye medarbejdere mod en ud af fire virksomheder for et halvt år siden. Andelen af virksomheder, der for-

venter færre ansatte, er på samme tid steget næsten fem procent point. Det vurderes som positivt, at andelen der forventer at ansætte er dobbelt så høj, som andelen der forventer at skulle reducere antallet af ansatte de næste seks måneder. Det lille dyk i forventningerne til at ansætte flere medarbejdere gør sig ligeledes gældende i regionens vækstbarometer og i ministeriets ugebrev.

Virksomhedernes behov for arbejdskraft

Lige over hver femte virksomhed har inden for de sidste seks måneder oplevet udfordringer i forbindelse med rekruttering af arbejdskraft.

Figur 6: Andel af virksomheder som har oplevet udfordringer med at rekruttere

Figur 6: Undersøgelse blandt 271 virksomheder i Aabenraa Kommune.

Et lignende spørgsmål er stillet i Regionens vækstbarometer, her peger 22% af virksomhederne på, at de i høj grad har oplevet udfordringer med rekruttering, mens 25% af

de adspurgte i regionens undersøgelse svarer, at de i nogen grad har oplevet udfordringer med at rekruttere kvalificeret arbejdskraft.⁶

⁶ <http://detgodeliv.regionsyddanmark.dk/images/Media/Publikationer/Vaekstbarometer/2014/PDF/Arbejdskraft%20okt%202014.pdf>

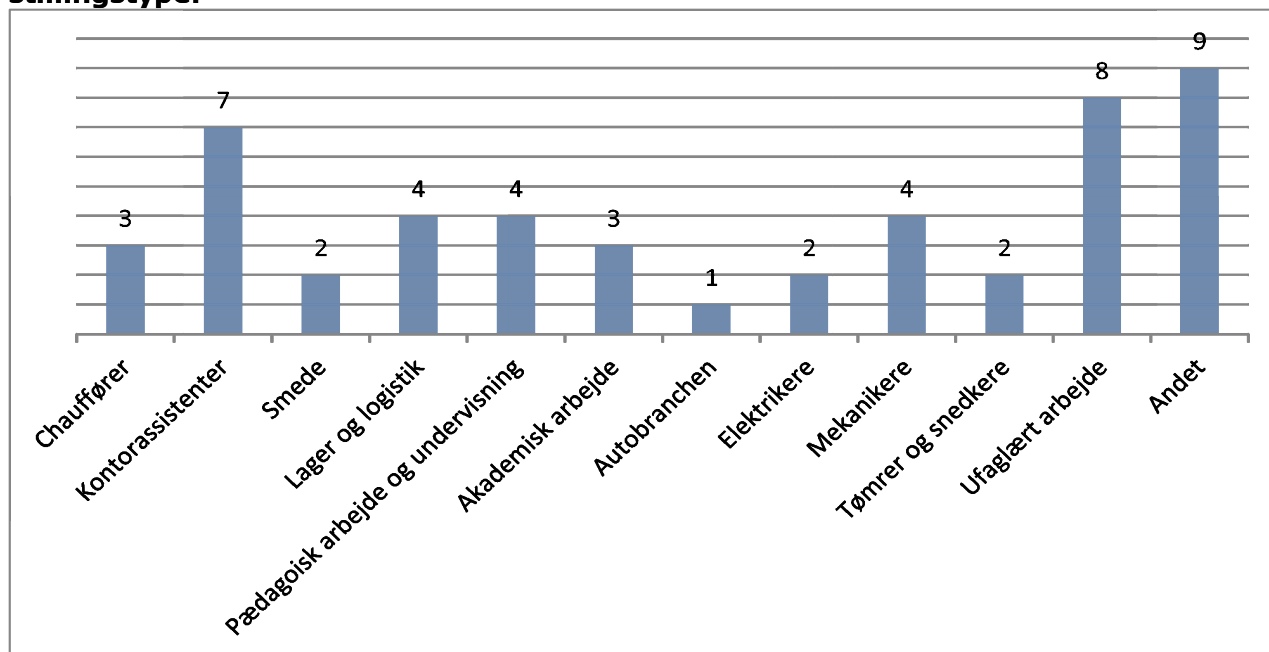
Det kan derfor antages, at virksomhederne i Aabenraa kommune, i højere grad end resultatet viser, også oplever udfordringer i forbindelse med rekruttering af nye medarbejdere.

Virksomhederne er også blevet spurgt om, hvilke typer af stillinger det er, de oplever udfordringer med at få besat jf. bilag 1. Der er tale om en bred vifte af stillingstyper, men overordnet er det faglært arbejdskraft, som virksomhederne har udfordringer med at rekruttere til. Samme tendens ses i Regionens vækst barometer, hvor 47% af virksomhederne, der har oplevet rekrutteringsvanskeligheder oplyser, at det er faglærte, de har udfordringer med at rekruttere.

Jobcentrets virksomhedsbarometer viser også, at nogle virksomheder har oplevet udfordringer med at få besat stillinger inden for blandt andet kontor, lager og logistik samt køkkenpersonale⁷, samtidig med at jobcentret har mange ledige, som søger inden for netop disse områder jf. figur 9. Der er således tale om et paradoksproblem.

Ud over at virksomhederne i undersøgelsen er blevet spurgt om udfordringer i forbindelse med rekruttering, er de også blevet spurgt om, hvorvidt de forventer at skulle ansætte nye medarbejdere inden for de næste seks måneder. Såfremt virksomhederne har svaret bekræftende på spørgsmålet, er spørgsmålet blevet fulgt op af, hvilket stillingstyper de i så fald forventer at ansætte til jf. figur 7.

Figur 7: Antal virksomheder der forventer at ansætte medarbejdere, fordelt på stillingstype:

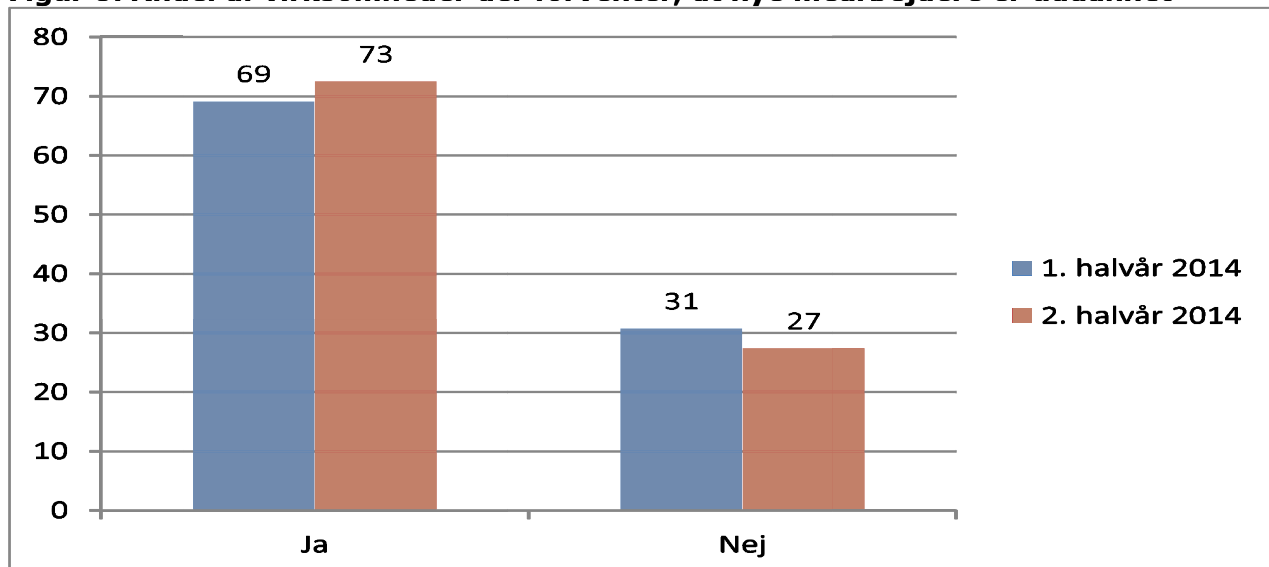
Figur 7 – Opgørelse blandt virksomheder der har svaret bekræftende på, at de forventer at ansætte. Virksomheder der har svaret bekræftende på, at de forventer at ansætte, men ikke har nævnt stillingstype, er udeladt.

Figuren viser tendensen til, at det hovedsageligt er faglært arbejdskraft som efterspørges af virksomhederne. Dette sammenholdt med de stillingstyper som virksomhederne har haft rekrutteringsvanskeligheder til betyder, at det også fremadrettet må forventes, at nogle af virksomhederne vil opleve udfordringer med rekruttering.

Ud over stillingstyper, er virksomhederne også spurgt til, hvorvidt kommende medarbejdere skal have en uddannelse. Det svarer næsten syv ud af ti virksomheder bekræftende på, hvilket er på niveau med resultatet fra første halvår.

⁷⁾ Ifølge arbejdsmarkedsbalancen for syddanmark er de tre nævnte stillingsområder alle nogen med gode eller meget gode beskæftigelsesmuligheder: <http://star.dk/da/Tal-og-analyser/Overvaagning/Arbejdsmarkedsbalancen/Syddjylland.aspx>

Figur 8: Andel af virksomheder der forventer, at nye medarbejdere er uddannet

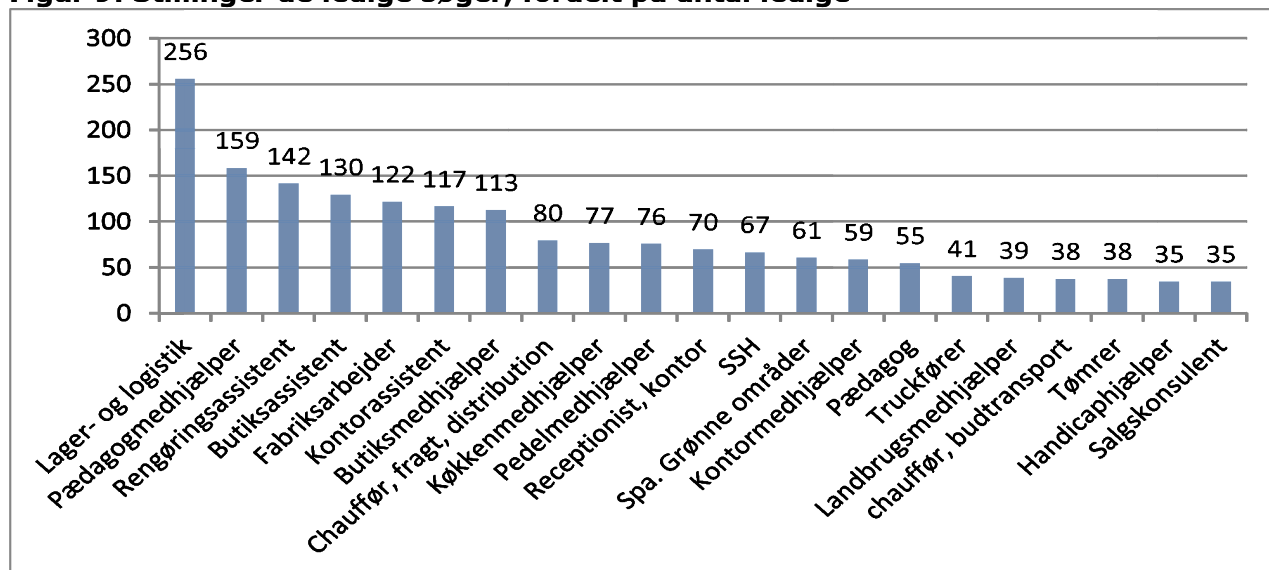

Figur 8: Opgørelse blandt virksomheder der har svaret bekræftende på, at de forventer at ansætte.

Samtidig med at virksomhederne altså efterspørger uddannet arbejdskraft, så er det forsat en stor overvægt af stillingstyper inden for det ufaglærte område, som de ledige søger inden for jf. figur 9. Virksomhederne kan såle-

des i et vist omfang også fremadrettet forvente at opleve udfordringer i forbindelse med rekruttering af nye og kvalificerede medarbejdere.

Figur 9: Stillinger de ledige søger, fordelt på antal ledige

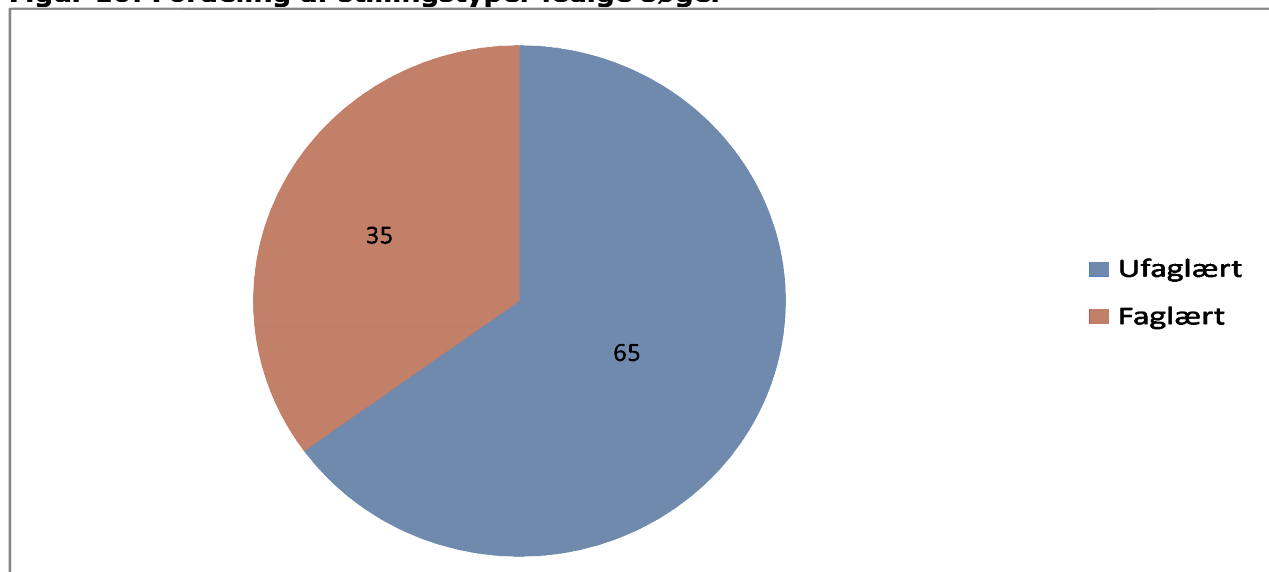

Figur 9 – Opgørelsen er baseret på udtræk fra OPUS-LIS d. 21-1-2015. Opgørelsen omfatter A-dagpenge modtagere og arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere. En person kan optræde flere gange i opgørelsen, da ledige skal søge mere end et job.

Mens næste syv ud af ti virksomheder ønsker, at kommende medarbejdere er uddannet, så søger næsten syv ud af ti ledige ufaglærte stillinger. Der er således fortsat et

betydelig mismatch mellem virksomhedernes forventninger, og stillinger de ledige søger.

Figur 10: Fordeling af stillingstyper ledige søger

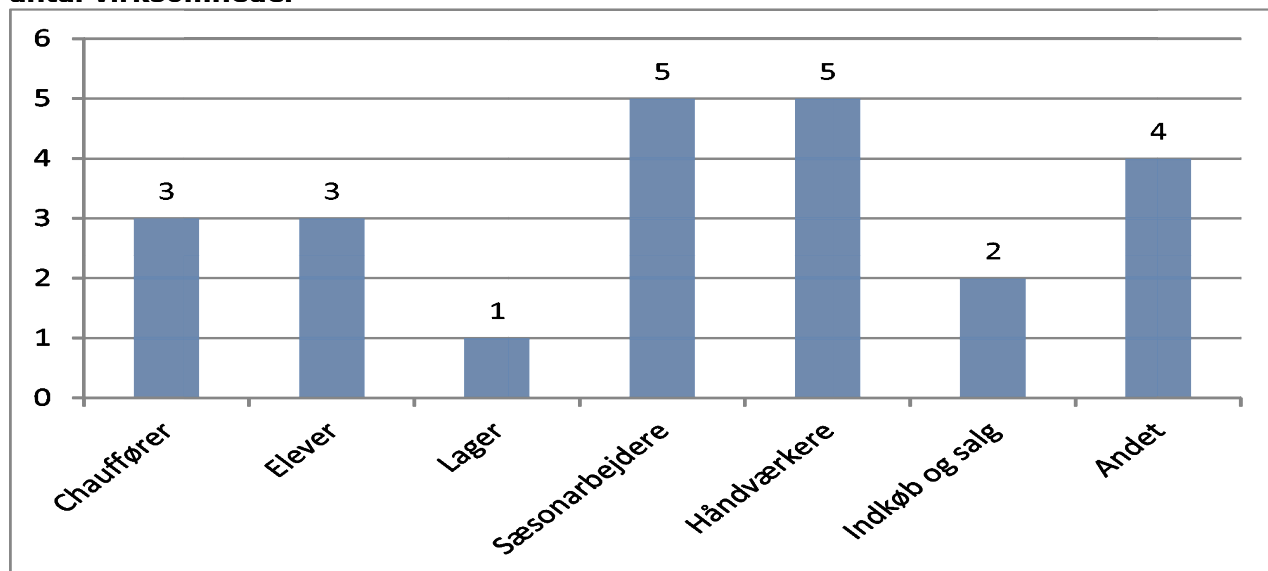

Figur 10 – gruppering af jobtyper de ledige søger.

Som det fremgår af hhv. figur 8 og 9, så vil det være svært for Jobcentret at kunne honorere virksomhedernes ønske til kommende medarbejdere. Der vil således være et potentiale i at få opkvalificeret de ledige borgere, som er tilmeldt hos Jobcentret.

Blandt virksomhederne, der forventer at afskedige ansatte, er det ikke overraskende sæsonarbejdere og håndværkere, der forventes afskediget, i det undersøgelsen er gennemført i andet halvår, som er en periode, hvor netop denne type af medarbejdere hjemsendes grundet vejret og ofte oplever nedgang i ordrer i perioden.

Figur 11: Stillingstyper virksomhederne forventer at afskedige inden for, fordelt på antal virksomheder

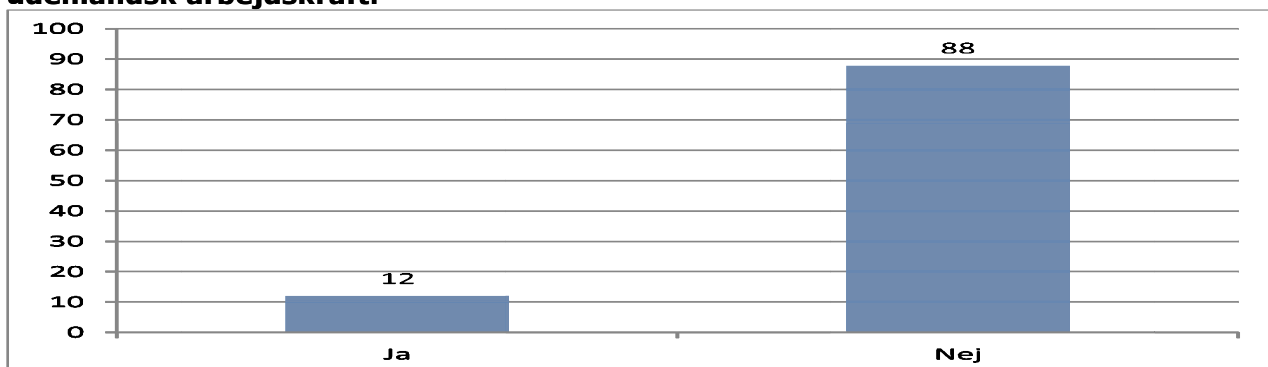
Figur 11: Opgørelse blandt virksomheder der har svaret bekræftende på, at de forventer at afskedige medarbejdere de kommende seks måneder.

I Beskæftigelsesministeriets ugebrev "arbejdsmarked og konjunktur" fra uge 49⁸, fremgår det, at bygge og anlæg-, serviceerhverv- og industrisektorerne har negative forventninger til beskæftigelsen de kommende tre måneder,

mens detailsektoren har positive forventninger. De lokale forventninger følger således tæt forventningerne på nationalt niveau.

Udenlandsk arbejdskraft

Figur 12: Andel af virksomheder der inden for de sidste seks måneder har ansat udenlandsk arbejdskraft.

Figur 12: Undersøgelse blandt 271 virksomheder i kommunen. Udenlandsk arbejdskraft er i undersøgelsen defineret ved, at medarbejderen på ansættelsestidspunktet ikke var bosiddende i Danmark.

⁸⁾ <http://bm.dk/da/Tal%20og%20tendenser/Konjunktur%20og%20arbejdsmarked/Arkiv/2014/12/Konjunktur%20og%20arbejdsmarked%20uge%2049.aspx>

Blandt de adspurgte virksomheder har 32 af dem inden for de sidste seks måneder ansat udenlandsk arbejdskraft, fordelt på 83 antal stillinger. Der er tale om at 93% af medarbejderne kommer fra Tyskland, mens de resterende kommer fra Østeuropa og Baltikum.

Virksomhederne er i høj grad tilfreds med den udenlandske arbejdskraft, i det 88% af virksomhederne ikke er afvisende overfor også i fremtiden at ansætte udenlandsk arbejdskraft.

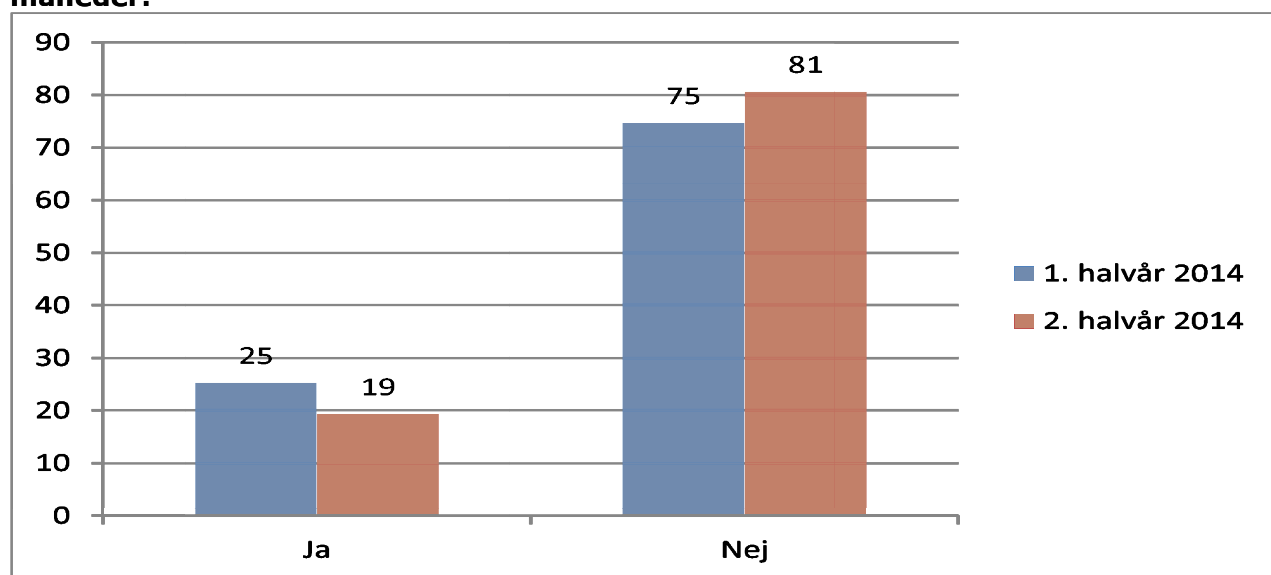
Virksomhederne, der har ansat, er også blevet bedt om at svare på, hvorfor de har ansat udenlandsk arbejdskraft.

Virksomhederne peger selv på to årsager – at de ikke kunne få danskere (9 besvarelser), og at den nye medarbejder var den bedst kvalificeret (11 besvarelser). Derudover har ni virksomheder ikke ønsket at besvare spørgsmålet, mens tre virksomheder angiver andre grunde.

At over hver fjerde virksomhed giver udtryk for, at de ikke kunne få danske medarbejdere, samtidig med at stillingstyperne, som er blevet besat af udenlandsk arbejdskraft, i en række tilfælde er inden for områder, som mange af Jobcentrets ledige søger inden for jf. bilag 2, er paradoksalt.

Unge

Figur 13: Andel af virksomheder der forventer at ansætte elever de kommende seks måneder.

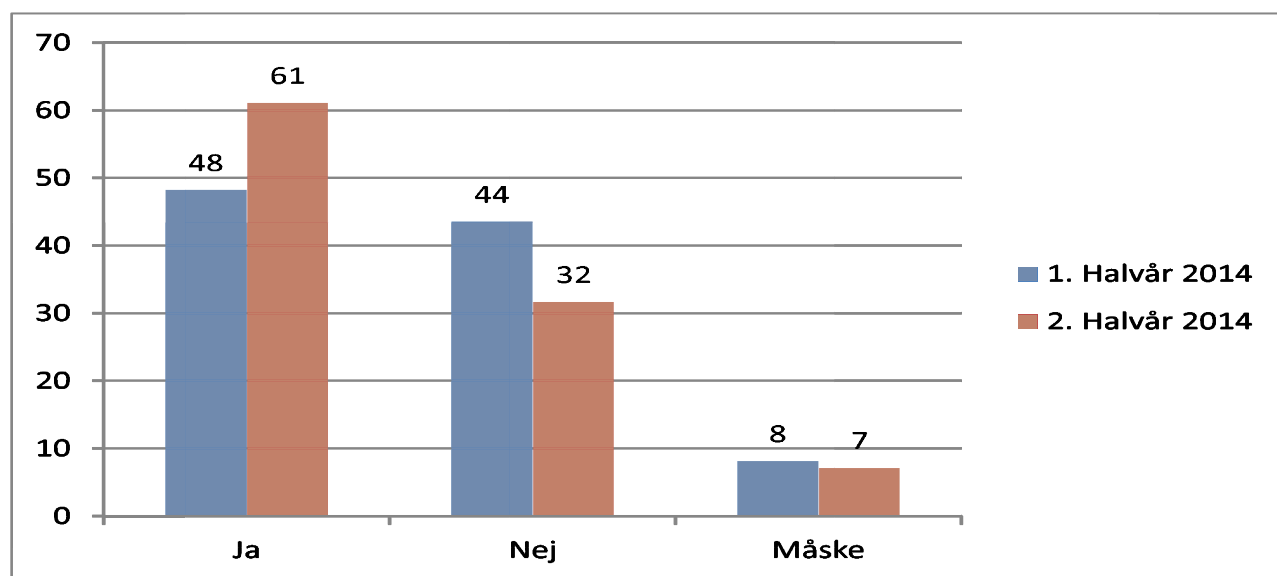
Figur 13: Undersøgelse blandt 271 virksomheder i kommunen.

Også forventningerne til ansættelse af elever de kommende seks måneder har taget et lille dyk. Under hver femte virksomheder forventer at ansætte elever de kommende seks måneder. Andelen af virksomheder, der forventer at ansætte elever, har ligget på et forholdsvis stabilt niveau.

Arbejdsgiverne efterspørger i høj grad uddannet arbejdskraft, hvorfor det kan virke som et paradoks, at andelen af virksomheder der forventer at tage elever ikke er højere. Det må antages, at der således er en risiko for at virksomhederne også fremadrettet vil opleve udfordringer med at få kvalificeret arbejdskraft.

Udsatte borgere

Figur 14: Andel af virksomheder der er klar til at hjælpe ledige, som har behov for en særlig indsats

Figur 14: Andel af virksomheder der ønsker at tage socialt ansvar.

Virksomhederne er fortsat socialt bevidste og rummelige. Lidt over seks ud af ti virksomheder er klar til at gøre ekstra indsat for bringe jobsøgende, som har brug for særlig

indsats eller skånehensyn ind på arbejdsmarkedet. Det er en betydelig stigning i forhold til virksomhedsbarometeret fra første halvår 2014.

Bilag 1

Stillinger virksomhederne har haft udfordringer med at rekruttere til:

- Ventilations serviceteknikere
- Social og sundhedsassistenter
- Undervisere med specialkompetencer, deltids- og tidsbegrænset stillinger
- Smede
- Delikatessemedarbejder/slagtersvende/salgssassistenter
- Bagervende
- Kontomedarbejdere
- Værkfører og medarbejdere til salgsafdeling med teknisk baggrund
- Frisør
- Kontorassistenter
- Lager og logistik
- Beredskabs officer
- Elektrikere/automatikere
- Sproglærer og lærer med specialområder
- Sælger
- IT-medarbejder
- Handelselever og lastvognsmekanikere
- Skiltemontør
- Chauffør
- Farmaceut
- Unge under 18 år
- Flyttemænd
- Rengøringsassistenter
- Unge servicemedarbejdere
- Kontomedarbejdere
- Bogholder og bilsælger
- Kontorelever
- Administrationsmedarbejdere
- Salgskonsulenter
- Køkkenmedhjælpere
- Kvalificerede medarbejdere (kokke tjenere - egen tilføjelse)
- Kokke og tjenere
- Kølemekanikere
- Ufaglærte
- Lærer
- Gardinmontør

Bilag 2

Typer af stillinger virksomhederne har søgt udenlandsk arbejdskraft til:

- Bager
- Social og sundhedsassistenter
- VVS'er
- Slagtersvende/salgssassistenter
- Butiksmedhjælper
- Lager og logistik
- Teknikere/bygningskonstruktører
- Produktionsmedarbejder
- Trailer mekanikere
- Elektriker
- Pædagogstuderende
- Lagerarbejdere
- Tømrer og snedkere
- Lastvognsmekaniker
- Timelærer
- Skiltemontører
- Chauffør
- Direktør
- Kokkelev
- Rengøringsassistenter
- Chauffør
- Speditør
- Elev
- Køkkenmedarbejder
- Direktionssekretær og produktionsmedarbejdere
- Ufaglært arbejde
- Sekretær og lærer
- Salgsmedarbejder
- Chauffør

Vi arbejder for:

Flere unge i uddannelse

Bedre samarbejde med virksomhederne

Færre borgere på kontanthjælp

Færre ledige på arbejdsløshedsdagpenge

Færre langvarige modtagere af offentlig forsørgelse

Færre langtidsledige

Jobcenterets servicetelefon for virksomheder:

73 76 66 00

www.jobcenteraabenraa.dk

jobcenter
Aabenraa

